

## Čís. 7771.

Zemřel-li žalující manžel, jenž se domáhal rozvodu nebo rozluky manželství z viny žalovaného manžela, lze pokračovati v projednání sporu o rozvod neb o rozluku manželství. Výrok rozsudkový lze upravit tak, by rozluka nebyla vyslovena, nýbrž aby jím jen zájem žalobcovy pozůstalosti na zjištění viny žalované strany na důvodu rozluky, bude-li prokázán, byl úplně kryt.

Zemřela-li však žalovaná strana, nemůže býti ve sporu rozhodováno.

(Rozh. ze dne 10. února 1928, Rv I 983/27.)

Za řízení o žalobě manžela proti manželce o rozluku manželství manžel dne 27. března 1925 zemřel, vzhledem k čemuž procesní soud první stolice žalobu rozsudkem ze dne 7. prosince 1926 odmítl. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvnímu soudu, by ji znovu projednal a pak vynesl nový rozsudek.

## Důvody:

Jde o rozluku a žalobce za sporu dne 27. března 1925 zemřel. Nižší stolice byly toho mínění, že musí následkem toho žalobu odmítnouti, neboť smrtí bylo manželství zrušeno a nelze prý je proto ještě rozlučovati, otázku viny však prý přece nutno řešiti k vůli útratám, jichž přiznání neb oduznání závisí od toho, jak by byl spor dopadl ve hlavní věci, kdyby žalobce byl nezemřel. Nižší stolice přehlédly předpis § 759 obč. zák., podle něhož právo dědické a nárok na zákonný odkaz přednostní jsou pozůstalému manželu odepřeny (nejen když byl ze své viny rozveden nebo rozloučen za života zůstavitelova, nýbrž) i tenkrát, když zůstavitel podal již žalobu na rozluku nebo rozvod z viny druhého a když se žalobě vyhová, a dále předpis § 796 obč. zák., podle něhož v tomto případě nemá pozůstalý manžel ani nároku na zaopatření z pozůstalosti. Sluší tedy rozeznávati, zda zemřel manžel žalující či žalovaný: zemřel-li žalující a žádal za rozvod neb rozluku z viny strany žalované, má na tom pozůstalost zájem aspoň v otázce slušného zaopatření pozůstalému manželu jinak příslušející, by se věc provedla a zjistila vina pozůstalé strany, pročež zákon pokračování ve sporu o rozvod neb rozluku dovoluje; zemřela-li však za sporu strana žalovaná, není tohoto zájmu, předpisy §§ 759, 796 obč. zák. se na případ ten nevztahují a ve sporu nemůže ovšem ve věci samé již býti rozhodováno, nýbrž toliko o útratách. V souzeném případě zemřela strana žalující a mají tedy předpisy §§ 759 a 796 obč. zák. místo. Dovolatel ovšem na tuto otázku nereaguje a vůbec předpisů těch se nedovolává, než přece i v prvním odvolání, na něž odvolací soud rozsudek prvního soudu zrušil, i v druhém proti rozsudku na to vynesnému, a konečně i v dovolání, o němž nyní jest rozhodnouti, domáhá

se v návrhu dovolacím výroku, by se žalobě vyhovělo a manželství ve smyslu žalobní žádosti rozloučeno bylo z viny žalované strany, nebo jak v podpůrném dovolacím návrhu praví, třebas také i »z oboustranné viny«. Poněvadž citované předpisy občanského zákona k této žádosti hmotně opravňují přes to, že žalobce zemřel, a formální oprávněnost k pokračování v rozepři dána jest předpisy §§ 35 a 155 c. ř. s. a plnou mocí ze dne 22. dubna 1924, musí se dovolací soud zabývati věcí samou, ježto dovolací návrh na její řešení zní, kdežto kdyby se dovolání bylo omezilo na otázku útrat, bylo by je bývalo jako nepřípustné odmítnouti (§ 528 c. ř. s.). Namítati, že po smrti jednoho z manželů, kterou beztak manželství zrušeno, nelze již rozluku vyslovovati, není v souzeném případě, kde zemřel žalující, místné, an zákon sám tu rozhodnutí o rozluce nařizuje, což však ovšem nepřekáží, by se výrok rozsudkový neupravil tak, by rozluka vyslovována nebyla, nýbrž aby jím jen zájem pozůstalosti žalobcovy na zjištění viny žalované strany na důvodu rozluky, bude-li prokázán, byl úplně kryt, na př. tedy, že se zjišťuje, že žalobce měl za svého života (v čase podání žaloby) zákonný důvod k rozluce z viny žalované strany nebo že na důvodu rozluky, který žalobce proti žalované měl, má vinu žalovaná strana (po případě obě strany a pod.).

### Čís. 7772.

**Zaopatřovací požitky bývalých zaměstnanců na velkém majetku pozemkovém (zákon ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n.).**

Právní samostatnost cukrovaru nestačí, by byl vyjmut ze souboru velkého pozemkového majetku; k tomu jest potřebí též jeho hospodářské samostatnosti jakož i, by podnik nesloužil hospodaření na dotyčném velkém pozemkovém majetku.

**Pokud nelze přiznati cukrovaru hospodářskou samostatnost.**

(Rozh. ze dne 10. února 1928, Rv I 1161/27.)

Vdova po dozorci cukrovaru domáhala se na majiteli panství placení zaopatřovacích požitků podle zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, N e j v y š š í s o u d uznal podle žaloby.

### D ů v o d y:

Dovolání nelze upřítí oprávnění. Vývody dovolatelčiny obracejí se proti názoru odvolacího soudu, na němž se zakládá napadený rozsudek, že cukrovar v B., u něhož byl Karel V. (manžel žalobkyně) zaměstnán, byl právně a hospodářsky samostatným objektem a že následkem toho nepatřil k velkostatku žalované, takže Karel V. jako dozorce v cukro-